

Συνεδριάσεως, τὰ ὅποια γινόμενα παρὰδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράψαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων, καὶ τῶν Γραμματέων.

Ἀκολούθως ἐγένετο λόγος εἰς τὴν Συνέλευσιν περὶ τῶν προτάσεων α) τῶν πληρεξουσίων Σπάρτης καὶ Ἀργεῖος, αἰτούντων νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις, ὡς ἐν τῶν προσόντων τοῦ ὑπαλλήλου καὶ τὴν πληρωμὴν ποσότητός τινος ὁρισμένης ἀμέσων φόρων, β) τοῦ πληρεξουσίου Ἰππειρωτῶν, προτείναντος τὴν ἐξαίρεσιν τῶν μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τοὺς ἀπαιτούμενους εἰς τὸ α' καὶ β'. ἐδάφιον τοῦ ψηφίσματος ὅρους παρὰ τῶν εἰς δημοσίας θέσεις εὑρισκομένων. Τῶν δύο τούτων προτάσεων, παρουσιασθεῖσιν χθές, ἡ συζήτησις εἶχεν ἀναβληθῇ διὰ τὴν σήμερον. γ) Περὶ τῆς πρὸ πολλῶν συνεδριάσεων δοθείσης προτάσεως τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν περὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς κλπ. Ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τῶν προτεινάντων ἀπεφάσισε τὸ μὲν α' νὰ συζητηθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ Συντάγματος, ἡ νὰ παραπεμθῇ εἰς τὰς Βουλὰς, τὸ δὲ δεύτερον νὰ συζητηθῇ εἰς τὸ περὶ δικαστηρίων κεφάλαιον τοῦ Συντάγματος, τὸ δὲ γ' ἐπὶ τέλους τοῦ Συντάγματος.

Συγχρόνως δὲ νὰ μὴ παραδεχθῇ, μηδὲ συζητηθῇ ὅποιανδήποτε ἄλλην πρότασιν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὸ Σύνταγμα, εἰμὴ ἄφοῦ ἀπυπερατωθῇ ἐντελῶς ἡ συζήτησις τοῦ Συντάγματος.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος καθυπέβηκεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὰς αἰτήσεις περὶ ἀδείας ἀπουσίας διαφόρων πληρεξουσίων, καὶ ἐζήτησε τὴν περὶ τούτων γνώμην τῆς. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ δοθῇ μόνον εἰς τοὺς πληρεξουσίους Α. Κονδάκη πενταήμερος ἀδεια ἀπουσίας, Πρασακάκην τριήμερος, Μιχαὴλ Ἰταμαδὸν, καὶ στρατηγὸν Κριεζώτην δεκαήμερος. Νὰ μὴ συγχωρηθῇ, δὲ εἰς ἄλλον τινὰ πληρεξούσιον νὰ ἀναχωρήσῃ, εἰμὴ ἄφοῦ οὗτοι, καὶ ἄλλοι, ὅσοι μέχρι τοῦδε ἀνεχώρησαν μὲ ἀδείας, ἐπιστρέψωσιν.

Ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλε μετὰ τοῦτο εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἄρχεται ἡ συζήτησις τοῦ Συντάγματος. Ἐν δὲ τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος ἐπιτροπῆς ὡς εἰσηγητῆς ἀνέγνωσε τὸ ἀρθρ. 3 τοῦ σχεδίου, ἔχον ὥδε.

«Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου καὶ συνεισφέρουσι εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των. Μόνοι δὲ οἱ πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα πολιτικά τε καὶ στρατιωτικά. »

Πρὸς δὲ καὶ τὴν προταθεῖσαν προσθήκην δευτέρου παραγράφου περὶ τῶν προσόντων τοῦ πολίτου Ἕλληνος παρὰ τοῦ πληρεξουσίου Μεσολογγίου, κατὰ τὰ πρακτικά τῆς ΑΒ. συνεδριάσεως τῆς 15 Ἰανουαρίου, ἐχούσης οὕτω.

« Πολίται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν, ἢ ἀποκτήσωσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. »

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε ἀντὶ τῆς λέξεως « περιουσίας » εἰς τὸ πρῶτον ἐλάφιον τοῦ ἄρθρου, νὰ τεθῇ ἡ λέξις « κατὰστασις » ὡς καταλληλοτέρα, καὶ περιλαμβάνουσα παντὸς εἶδους ιδιοκτησίαν. Ἄλλως δὲ πληρεξούσιος ἐπροτίμησε τὴν λέξιν τοῦ σχεδίου, καθὼ γενικοτέραν. Τριῶν εἰδῶν περιουσίας, εἶπε, δύναται τις νὰ ἀποκτήσῃ κινητὴν, ἀκίνητον καὶ ἠθικὴν, ἀναφερομένην εἰς τὰ ἔργα τοῦ νόος. Ἡ λέξις « κατὰστασις » περιλαμβάνει τὸ πρῶτον, καὶ δεύτερον εἶδος, ἐνῶ ἡ λέξις « περιουσίας » εἶναι περιεκτικωτέρα, καὶ περιλαμβάνει καὶ τὰ τρία εἶδη. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν λέξιν « περιουσίας ».

Ἐπροτάθη πρὸς τοῦτοις νὰ προστεθῇ λέξις τις, ἥτις νὰ ἐκφράζῃ, ὅτι οὐδεμία διάκρισις ἐνώπιον τοῦ Νόμου ὑπάρχει. Τὸ παρὸν Σύνταγμα, εἶπεν ὁ προτείνας εἶναι ἀναθεώρησις τῶν ἄλλων ἑλλενικῶν Συνταγμάτων. Εἰς ἐκεῖνα ἀπαντᾷται ἡ λέξις « ἀδιακρίτως », εἶχομεν δὲ χωριστὸν ἄρθρον περὶ τῆς καταστροφῆς πάσης διακρίσεως ἐνώπιον τοῦ Νόμου.

Τοιοῦτον ἀπαντᾷται καὶ εἰς τὸ Γαλλικὸν Σύνταγμα. Διδόμενα διάφορα κατὰ τὸ διάστημα τῆς παρελθούσης δεκαετίας ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ ζητήσωμεν ἀσφάλειαν διὰ τὴν ἐνώπιον τοῦ Νόμου ἰσότητά. Πρὸς τοῦτοις ἐπρόσθεσε, μετὰ τὸ ἀναλόγως νὰ τεθῇ ἡ λέξις « συνεισφορᾶς ».

Τὴν προσθήκην ταύτην ἀντέκρουσεν ἄλλος, ὡς περιττήν, περὶται λέξεις ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, εἶπε, δὲν ὑπάρχουν, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύουσιν ἰδέας. Εἰς τὴν ἑλλάδα διακρίσεις ἐνώπιον τοῦ νόμου δὲν ὑπῆρξαν, καὶ ὁ περὶ τούτου φόβος δὲν εἶναι βάσιμος. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων τούτων ὑπεγόρευσε εἰς ἄλλα ἔθνη ἡ ἀνάγκη τῆς ἰσότητος· ὑπῆρχεν εἰς ταῦτα καθιερωμένη εὐγένεια, καὶ ἄλλαι διακρίσεις τάξεων πολιτῶν, ἔχουσαι ἴδια δικαιώματα ἐνώπιον τοῦ Νόμου. Πρὸς καταστροφὴν τῶν διακρίσεων τούτων καθιέρωσαν ἐντὸς τῶν Συνταγμάτων τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος. Ἡμεῖς ὅμως τοιαύτην εὐγένειαν, καὶ διακρίσεις δὲν εἶχαμεν, οὔτε εἶναι φόβος νὰ πλάσωμεν. Ὅταν δὲ ἀνεὺ ἀνάγκης θέσωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος τοιαύτην ἀπαγορευτικὴν διάταξιν, θὰ πέσωμεν εἰς τὸ ἄτοπον τοῦ νὰ νομίζῃ τις, ὅτι ὑπῆρχε καὶ εἰς τὴν ἑλλάδα εὐγένεια· τὸ « ἀδιακρίτως » τοῦλάχιστον δυνάμεθα νὰ τὸ θέσωμεν εἰς τὸ περὶ δημοσίων ἐσόδων.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ τεθῇ, « καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια ἔαρη » κτλ.

Τινὲς τῶν πληρεξουσίων Λακωνίας παρετήρησεν, ἵνα σημει-

ωθή εις τὰ πρακτικά, ὅτι εἶναι ἀσύμμετροι εἰς τὸ νὰ τεθῇ ἡ λέξις ἀδιακρίτως, καθὼς καταστρέφουσιν τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν γενομένων πρότασιν των περὶ ρορολογίας. Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ πρὸν ἀντικείμενον δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν συζητηθεῖσαν πρότασιν τῶν πληρεξουσίων Λακωνίας.

Ἄλλος τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ ἐπιφυλάξῃ ἡ Συνέλευσις τὸ δικαίωμα εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, νὰ δύναται διὰ νόμου νὰ εἰσαγάγῃ ἐξαιρετικὴν ὡς καὶ μὴ Ἑλλήνας εἰς θέσεις, ὅταν πρόκειται, ὡς εἰπεῖν, περὶ τεχνίτου ἢ βιομηχάνου, ἔχοντος εἰδικὴν ἱκανότητα. Μεταγενέστερος νόμος δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὸ σύνταγμα, ἐὰν δὲν ἐπιφυλάχῃ ἐξαιρέσεις. Ἡ ἐξαιρέσις αὕτη εἰς τὴν δευτέραν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 3 εἶναι ἀναγκαία, διότι ἄλλως θὰ δέσωμεν τὴν χεῖρα τῆς Νομοθετικῆς ἐξουσίας. Τοιαύτην ἐξαιρέσιν ἐπιφυλάχθη καὶ τὸ σύνταγμα τοῦ Βελγίου. Πλὴν δὲ περισσώτερον ἔχομεν ἀνάγκην ἡμεῖς, οἵτινες σερούμεθα φῶτων, καὶ εἰδικῶς εἰς τινὰ ἀντικείμενα ἱκανότητος.

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι τοὺς τοιούτους δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ μιθῶσιν, χωρὶς ὅμως ὁ εἰσκηγητὴς ἐπρόσθεσεν, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ ληφῇ ὑπ' ὄψιν εἰς τὸ τελευταῖον τοῦ Συντάγματος ἀρθρον. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη. Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων ἡρώτησιν, ἐὰν δὲν πρέπη νὰ γείνη μνεία ἐνταῦθα τοῦ ψήφισματος περὶ τῶν δεκτῶν εἰς ὑπηρεσίαν. Πολλοὶ ἀπήντησαν ἀποφατικῶς, διότι ἐν τῷ ψήφισματι περιέχεται, ὅτι ἔχει τὴν αὐτὴν ἰσχὺν τοῦ Συντάγματος· ὁ δὲ ἐρωτήσας εἶπεν, ὅτι ἀρκεῖ νὰ τεθῇ τοῦτο εἰς τὰ πρακτικά.

Εἰς τῶν γραμματέων ἐπρότεινε νὰ διαγραφῇ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ἀρθροῦ τὸ «πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ» ὡς περιττὸν διότι περιλαμβάνεται εἰς τὸ «δημόσια ἐπαγγέλματα». Ἡ Συνέλευσις τέλος παρεδέχθη τὸ ἀρθρον 3 παμψηφεῖ, τροπολογημένον οὕτως:

«Ἄρθρον 3. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου, καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των· μόνοι δὲ οἱ πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλα τὰ δημόσια ἐπαγγέλματα».

«Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν, ἢ ἀποκτήσωσι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.»

Πρὶν δὲ ὁ εἰσκηγητὴς πρὸς τὴν εἰσήγησιν τοῦ 4 ἀρθροῦ, ἐπροτάθη νὰ προστεθῇ ὡς 4 ἀρθρον τὸ «οὐδεὶς δύναται νὰ ᾖ πολίτης δύο ἐπικρατειῶν», διότι ἠκολούθησαν, εἶπεν ὁ πρῶτος, πολλαὶ καταχρήσεις εἰς τὸ δεκαετὲς διάστημα, καθὼς ὑπὸ τοῦ Τούρκου εἰς τὴν μίαν χεῖρα ἐκράτει τὸ δίπλωμα τοῦ δικηγόρου

ὡς πολίτης Ἕλληνα, καὶ εἰς τὴν ἄλλην τὸ ξένον διαβατήριον κτλ.

Τὴν πρότασιν ταύτην ἀντέκρουσαν ἄλλοι, λέγοντες, ὅτι ἡ θεραπεία τῶν ἀτοπιμάτων τούτων δὲν ἀνήκει εἰς τὸ σύνταγμα, ἀλλὰ εἰς τὸν περὶ πολιτογραφήσεως, καὶ ἰθαγενείας νόμον, καθ' ὃν, ὅταν τις ἀποκτήσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ πολίτου Ἕλληνο, δὲν δύναται συγχρόνως νὰ φέρῃ καὶ ἄλλην ἐθνικότητα, καὶ πάλιν, ὅταν εἰς ἄλλο κράτος ἀναλάβῃ ἄλλην, δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ τὴν τοῦ πολίτου Ἕλληνο. Τὸ τοιοῦτον προβλέπει καὶ ὁ ὑπάρχων περὶ ἰθαγενείας νόμος, πολὺ δὲ περισσότερον ἔχομεν ἐγγυήσιν νὰ προλάβωμεν τοιαῦτα ἀτοπίματα, ὅταν πρόκειται ἡμεῖς νὰ συντάξωμεν τοιοῦτον νόμον, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκτέλεσιν θέλομεν ἐμπιστευθῇ εἰς τὰς βουλὰς. Πρὸς τούτοις δὲ, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, περὶ τούτου πρέπει νὰ τεθῇ ῥητὸς ὅρος εἰς τὸν ποινικὸν νόμον, τιμωρὸν τὸν συνταυτίζοντα συγχρόνως εἰς ἑαυτὴν τὴν ἐθνικότητα ὅσο ἐπικρατειῶν ἐπομένως εἰς τὸ σύνταγμα, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τοὺς κανονίζοντας τὰ δικαιώματα, καὶ καθήκοντα τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἀρχυμένων ὅρους, δὲν ἀνήκει τοιοῦτος ὅρος, ὅστις, καὶ ἂν τεθῇ, μένει χωρὶς κύρος.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθέντος τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐτέθη τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ συντάγματος τὸ συζητηθὲν ἀντικείμενον, ἢ νὰ μὴ τεθῇ, καὶ ἐλύθη ἀποφατικῶς διὰ ψήφων 124 πρὸς 50. Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ἡ Συνέλευσις δὲν παρεδέρχεται νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ὅτι δὲν δύναται τις νὰ ᾔσῃ πολίτης ὅσο ἐπικρατειῶν συγχρόνως.

Ἀκολούθως ὁ εισηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον 4 τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος, εἶχον οὕτω αἱ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ καταδιώκῃ, σύλληψῃ, ἢ φυλακίσῃ, εἰμὴ ὅπου, καὶ ὅπως ὁ νόμος ὀρίζει. Ἡ ἐπιτροπὴ εἶπε, διὰ τοῦ ἁρθροῦ τούτου καθιέρωσε τὸ ἀπαραβίαστον τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, συγχρόνως ὅμως διέγραψεν ἐν αὐτῷ τὸν κύκλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία ἐνεργεῖται χωρὶς βλάβην τῆς κοινωνίας. λέγουσα, ὅτι νόμος ἰδιαίτερος θέλει διαγράψῃ πῶς ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία πρὸς ὅσον τῆς κοινωνίας δύναται νὰ περιορῇ. Ἡ διάταξις αὕτη ὑπάρχει εἰς τὴν νομοθεσίαν μας ανεπτυγμένη, ὑπάρχει εἰς τὰ Συντάγματά μας, ἂν καὶ παρεβιάσθη ἐνίοτε ἀπὸ τὸ πεπτωχὸς σύστημα.

Ἐπὶ τοῦ ἁρθροῦ τούτου ἐγένοντο παρὰ τινων πλερεξουσίων αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις. Ἐπειδὴ δύναται, εἶπεν εἰς τῶν Γραμματέων, νὰ περιορισθῇ ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία καὶ δι' ἄλλων μέσων παρὰ τὴν καταδίωξιν, σύλληψιν ἢ φυλάκισιν, ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ φυλακισθῇ α ἢ ὅπωςδήποτε ἄλλως περιορισθῇ. »

Άλλος πάλιν παρετήρησεν, ὅτι εἶναι καλῆτερον ἀντὶ τοῦ α ἢ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ εἶναι ἀπαρabiάστος, νὰ τεθῇ α ἢ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ δὲν δύναται νὰ περιορισθῇ, εἰμὴ ἐπὶ τῇ θέσει νόμου κ.τ.λ.» ἀντὶ δὲ τοῦ αὐτοῦ ὁ νόμος ὁρίζηται νὰ τεθῇ, ὡς προσφυστέρᾳ λέξις εἰς τὸ ἐπιτακτικὸν τοῦ νόμου α ὅπως ὁ νόμος διατάσσει.

Άλλος δὲ πάλιν παρετήρησεν, ὅτι ἐπειδὴ τὸ Σύνταγμα ἐγγράφεται, καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ἐνέργειαν τῶν δικαιωμάτων ἐκαστοῦ, καὶ ἐπομένως ἡ ἐκφραζομένη ἐνταῦθα ἰδέα εἶναι, ὅτι τὸ Σύνταγμα δὲν παρabiάζει, ἀλλ' ἐξασφαλίζει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν ἐκάστου, ἀντὶ τοῦ «ἀπαρabiάστος» νὰ τεθῇ, ὅτι ἡ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ εἶναι ἐξασφαλισμένη.

Έτερος δὲ ἀντικρούων τὴν τελευταίαν κρίσιν παρετήρησεν, ὡς ἀτυμβήσαστον κατὰ τὴν ἀκρίβη ἀνάλυσιν τῶν περιεχομένων εἰς τὸ ἄρθρον ἀρχῶν, ἡ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ εἶναι ἀπαρbiάστος, εἶπε, δὲν θὰ εἶπῃ, ὅτι τὸ Σύνταγμα προστατεύει τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὅτι ἡ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ δὲν παρabiάζεται ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ νόμου. Ἐπρότεινε δὲ νὰ προτείνῃ εἰς τὸ ἀφυλακισθῇ καὶ τὸ αὐτὸ ἐκτοπισθῇ, διότι πόσοι ἐκτοπισμοὶ δὲν ἐγένοντο κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν; Ἐάν δὲ ἡ Συνελευσις ἐγκρίνῃ, προτείνει πρὸς τοῦτο, εἶπε, νὰ ἐκφρασθῇ τὴν ἰδέαν τῆς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξορίαν, διότι ἡ ἐκτόπισις ἀντρεφεται εἰς τιν ἀπὸ τόπου εἰς ἄλλου τόπον μετὰθεσιν ἐντὸς τοῦ Κράτους, ἐνῶ ἡ ἐξορία εἶναι ἡ ἀπέλασις ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους. Ἡ διαταξὶς δὲ αὕτη πρὸς ἐκτοπίσεως, καὶ ἐξορίας ἐννοεῖ, εἶπεν, ὅτι δὲ πρέπει νὰ ἐφαρμεζέται, εἰμὴ μόνον ὡς πρὸς τοὺς πολίτας Ἕλληνας, ὅχι δὲ καὶ διὰ τοὺς ξένους.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀπάντησεν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ δὲν παρεδέχθη τὴν ἐκφρασιν α ἢ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ δὲν δύναται νὰ περιορισθῇ, εἰμὴ ἐπὶ τῇ θέσει Νόμου διότι αὕτη περιέχει τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ τελευτoυ καὶ νόμου, ὅτι α ἢ προσωπικὴ ἐλευθερίᾳ εἶναι ἀπαρbiάστος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνόμισε προκριτώτερον νὰ θέσῃ πρῶτον τὸν κανόνα, ὅς τις καθιεροῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπαρbiάστου τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας. Μετὰ τοῦτον δὲ θέσσε τὴν ἐξαίρεσιν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ συλληφθῇ κτλ. εἰμὴ ἐπὶ τῇ θέσει Νόμου. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐκτόπισιν καὶ τὴν ἐξορίαν, νομίζει, ὅτι ἐντὸς τῆς τεθείσης εἰς τὸ ἄρθρον ἀρχῆς τοῦ ἀπαρbiάστου περιέχεται καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἐκτοπίσεως, καὶ ἐξορίας.

Ἐν τῶν προτερημάτων τοῦ Νόμου, ἐπρόσθεσεν ἕτερος τῶν εἰσηγητῶν, εἶναι ἡ ἀκρίβεια, καὶ ἡ συντομία. Ὅλοι θεβαίως θέλομεν τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξορίας, καὶ ἐκτοπίσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ

ἡ ἐξορία καὶ ἐκτόπισις εἶναι μέσα, περιορίζοντα, καὶ παραβιάζοντα τὴν ἐλευθερίαν, ἡ ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν, ὅτι εἰς τὴν τεθείσαν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπαράβατου πε ἔγεται καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἐξορίας καὶ τῆς ἐκτοπίσεως· ἐκτὸς δὲ τούτων, ἐπαρτήρησεν εἰς τῶν πληρεξουσίων, ἐὰν μετὰ τὸ «φυλακίσθῃ» προσθέσωμεν εἰς τὸ ἄρθρον τὸ ἀεκτοπισθῇ καὶ ἐξορισθῇ τότε συνδόμενον τὸ μέρος τοῦτο μετὰ τὸ ἀκόλουθον μέρος τοῦ ἁρθρου, δ. κνύει, ὅτι δύναται ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ ἐκδώσῃ Νόμον, ἐπιβάλλοντα ὡς ποινὴν τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐκτόπισιν.

Ἐνταῦθα εἰς τῶν πληρεξουσίων ἠρώτησεν, ἐὰν ἡ Συνέλευσις ἐννοεῖ, ὅτι διὰ τοῦ ἁρθρου 4 ἀπαγορεύεται τὸ Νομοθετικὸν Σώμα νὰ ἐκδώσῃ Νόμον ἐξορίας, καὶ ἐκτοπίσεως. Ὁ εἰσηγητὴς ἀπάντησεν, ὅτι τοῦτο ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον· ἐὰν δὲ ἡ Συνέλευσις θέλει νὰ θέσῃ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος ρητὴν περὶ τούτου ἀπαγόρευσιν, δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο εἰς τὸ ἄρθρον 12, ὅπου εἶται ὁ κατάλληλος τόπος.

Μετὰ τὴν συζήτησιν ταύτην τοῦ ἁρθ. 4, ἐρωτηθεῖσα ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη παμψηφεὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, τροποποιημένον οὕτω·

α Ἄρθρον 4. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαράβατος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πῶς περιορίζεται εἰμὴ, ὅπου, καὶ ὅπως ὁ Νόμος ὁρίζει.»

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον 5 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω ἀεκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἐπ' αὐτοφύρῳ ἐγκλήματος οὐδεὶς δύναται νὰ συλληφθῇ ἢ φυλακισθῇ, εἰμὴ δι' αἰτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως, ἢ τὸ ἑραδύτερον ἐντὸς εἰκοσι τεσσάρων ὥρων.» καὶ ἐξέθηκε τοὺς ἐπὶ τούτου λόγους τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀρξάμενης τῆς συζητήσεως τοῦ ἁρθρου τούτου, ἐγένοντο παρὰ τῶν ἀγορευσάντων πληρεξουσίων αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις καὶ προτάσεις· Ἀντὶ διὰ τοῦ Συντάγματος νὰ ἐξασφαλισθῇ περισσότερο ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, εἶπεν ὁ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον, ἐξ ἐναντίας διὰ τοῦ ἁρθρου τούτου ἐκτιθεταὶ ἐπιπλέον, διότι κατὰ τὴν νομοθεσίαν μας τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως ἀπαιτεῖται νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως, ἢ προφυλακίσεως. Διὰ τοῦτο ἐπρότεινε νὰ διαγραφῶσιν αἱ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἁρθρου λέξεις αἱ τὸ ἑραδύτερον ἐντὸς εἰκοσι τεσσάρων ὥρων.

Ἄλλος δὲ παρετήρησεν, ὅτι ἀντὶ τῆς φράσεως αὐτοφύρῳ ἐγκλήματος εἶναι καλλίτερον νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἑξῆς αὐτοφύρου» ἐπρότεινε δὲ, ἐπειδὴ εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο περιέχεται ἡ ἐξαίρεσις, καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ γενικοῦ κανόνος τοῦ ἀνωτέρω

ἄρθρου 4, νὰ ἐνωθῇ μ' ἐκεῖνο εἰς ἓν, καὶ ν' ἀποτελέσῃ δεύτερον ἐδάφιον αὐτοῦ.

Ὁ εἰσηγητὴς ἀπάντησεν εἰς ταῦτα, ὅτι εἰς τὴν περὶ ἐξαλείψεως τοῦ τελευταίου μέρους τοῦ ἄρθρου πρότασιν δὲν ἀντιτείνει, καὶ ἂν νομιζῇ, ὅτι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν θὰ καταντήσῃ ἀδύνατος ἢ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως κοινοποιήσῃ τοῦ δικαστικοῦ ἐντάλλματος εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἐγκλημάτων. Τὴν ἐνωσιν ὁμῶς τοῦ ἄρθρου τούτου μετὰ τὸ ἀνωτέρω δὲν παραδέχεται, διότι εἰς τὸ τέταρτον τίθεται ἡ γενικὴ ἀρχή, καὶ εἰς τὸ 5 περιγράφεται ὁ τρόπος τῆς συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως.

Ἄλλος τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ἄρθρον, ὅτι «ἡ ἀνάκρισις ἀρχεῖται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προφυλακίσεως, » διότι καὶ ἂν περιέχεται εἰς τὴν δικονομίαν, δὲν ἐφυλάχθη ὁμῶς κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν.

Ἡ οὐσιωδέστερα παρατήρησις, εἶπεν ἄλλος, δὲν εἶναι εἰς τοῦτο, ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ ὁρισθῇ ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῆς προφυλακίσεως. Αἱ Κυβερνήσεις ὑπὲρ τοῦ ἀπαρabiάστου τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου καθιέρωσαν ἐντὸς τῶν συνταγμάτων ὡσαῦτα ἄρθρα, ἀλλὰ καὶ μόνον τοῦτο εἰς τὴν πρακτικὴν παρεβιάσθη καὶ τότε ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία, διότι δὲν ἐδυνάθησαν μέχρι τοῦδε νὰ εὕρωσι πῶς νὰ περιορίζηται ὁ δικαστής, καὶ νὰ μὴ παρατείνῃ ἐπὶ πλεονέκτῳ τὸ διάστημα τῆς προφυλακίσεως. Διὰ τοῦτο εἶδαμεν εἰς τὴν Γαλλίαν συζητήσαν ἐπιτροπὴν ἐκ Γερουσιασῶν περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, καὶ μολατταῦτα κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγιναν πλείοτεραι καταχρήσεις.

Εἰς τὴν Προυσίαν καὶ Βαυαρίαν ἠθέλησαν νὰ δώσωσι τὴν λύσιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὀρίσαντες τὸ χρονικὸν διάστημα, καθὼς πρέπει νὰ παρατείνεται ἡ ἀνάκρισις, καὶ ἐπιβάλλοντες χρηματικὴν ποινὴν ὑπὲρ τοῦ φυλακισμένου εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις ἤθελε παρατείνει περισσότερον τὴν ἀνάκρισιν.

Περαιῶν τὸν λόγον, ἐνόμισα ἀναγκαῖον, εἶπε, διὰ τῶν παρατηρήσεών μου τούτων νὰ ἐλκύσω τὴν ποσοχὴν σας εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις ἀγγυᾶται τὸ ἀπαρabiάσον τις προσωπικῆς ἐλευθερίας. Ἐάν ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνῃ, δύναται νὰ ἐκλέξῃ τινὰς ἐκ τῶν νομομαθῶν μας, οἵτινες νὰ καθυποβάλωσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν ἐκθεσιν καὶ γνωμοδότησιν περὶ τούτου.

Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ἀντιπαρετήρησαν ἄλλοι τὰ ἐξῆς· τὰ συμβαίνοντα ἀτοπήματα εἰς τὴν πρακτικὴν ὅλοι εἶπον ἀναγνωρίζομεν, καὶ ὅλοι ἐπεθυμήσαμεν νὰ εὕρεθῃ ὁ τρόπος τῆς θεραιπείας· ἀλλὰ τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, καὶ ὄχι εἰς τὴν συντακτικὴν Συνέλευσιν. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία,

ἔχουσα ὑπ' ὅψιν τὰς κατ' ἡμέραν παρουσιαζομένας προτάσεις εἰς τὴν πρακτικὴν, τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν διαφορῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, δύναται νὰ γνωρίσῃ τὸν καιάλληλον τρόπον τῆς θεραπείας, τὸν ὁποῖον νὰ τροποποιῇ κατὰ τὰς περιστάσεις· ἐνῶ, ὅταν ἡ Συνέλευσις θέσῃ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος ὅρον τινὰ, δύναται μετὰ ταῦτα νὰ καταντήσῃ ἀσυμβίβαστος καὶ δύσκολος ἡ ἐκτέλεσίς του· διότι ἡ ἀνάκρισις κατὰ τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα, καὶ τὴν εὐκολίαν τῆς προσαγωγῆς των δύναται πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἐνοχῆς νὰ διαρκέσῃ περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον διάστημα.

Ὁ προτείνας τὴν πρότασιν ταύτην παρατήρησεν ὀρθῶς, ὅτι καὶ εἰς ἄλλας νομοθεσίας ἐπρόσπάθησαν διὰ τινων μέσων νὰ περιορίσωσι τὴν παράτασιν τῆς ἀνακρίσεως· ἐνόμισε δὲ, ὅτι τοῦτο ἔθελε προλάβει διὰ ποινῆς τινος, ἐπιβαλλομένης εἰς τὸν ἀνακριτήν.

Ἡ πείρα ὅμως ἀπέδειξεν, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ἐπιβλαβές· Ὁ δικαστής, ὅστις θὰ ὑποφέρῃ τὴν ποινὴν δύναται νὰ τὴν ἀποφύγῃ διότι ἡ ἐναρξίς τῆς ἀνακρίσεως χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν ἔγγραφον. Ἡ νομοθεσίᾱ μας περιέχει μέσον τι καλλήτερον, τὸ ὁποῖον ὅμως εἰς τὴν παρελθούσαν δεκαετίαν δὲν ἐφηρμόσθη ποσῶς. Ὁ συλληφθεὶς ἢ φυλακισθεὶς δύναται, ὅταν βλέπῃ, ὅτι ἡ ἀνάκρισις παρατείνεται, καὶ ὅτι τὰ ἀποδεικτικὰ μέσα ἐξηντλήθησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 263 τῆς δικονομίας νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοῦ δικαστικὸν συμβούλιον νὰ κηρύξῃ τὸ πέρας τῆς ἀνακρίσεως. ἔχοντες εἰς τὸ ἐξῆς Βουλὴν, καὶ τὰ δικαστήρια ἀνεξάρτητα ὅλως διάλου ἀπὸ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἔχομεν τότε τὴν ἐγγύησιν διὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου τῆς νομοθεσίας μας, καὶ ν' ἀποφύγωμεν τὰς καταχρήσεις. Ἡ διάταξις αὕτη τῆς νομοθεσίας μας εἶναι ἐλευθερία, ἥτις μήτε εἰς τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν δὲν εὐρίσκεται.

Ἄλλος δὲ τῶν πληρεξουσίων μετὰ ταῦτα ἐπρόσθεσεν, ὅτι τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα ἀπασχόλησε πολλοὺς νομοθέτας, οἵτινες ὅμως δὲν εὗρον τὴν λύσιν του, οὔτε ἡμεῖς θὰ δυνηθῶμεν. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ θέσωμεν ὅρον τινὰ περὶ τούτου ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, θέλουσιν πηγάσαι ἀτοπήματα τὰ ὁποῖα ἠκούσατε· ἐγὼ δὲ θέλω περιορισθῆ νὰ σᾶς εἶπω δύο τοιαῦτα. Ἡ παράτασις τῆς ἀνακρίσεως εἶναι πολλῶς μέσον ὑπεραπείσεως ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν θέσωμεν ὅρον, περιορίζοντα τὸν χρόνον τῆς ἀνακρίσεως, τότε πολλάκις ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ τὸν καιρὸν νὰ προσαγάγῃ τὰ ὑπὲρ τῆς ἀθωότητός του ἀποδεικτικὰ μέσα. Τὸ δεύτερον ἄτοπον εἶναι ὅτι εἶναι ὁ φόβος, μήπως.

δι' ενός τοιούτου ὅρου ἡ ἐξουσία δὲν εὔρει δικαστὴν, ὅστις νὰ ἀναδεχθῇ τόσον βαρεῖαν εὐθύνην. Εἶναι ἐνδεχόμενον λοιπὸν ἀντὶ νὰ κανονίσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, μήπως καταστήσωμεν χειροτέραν τὴν λύσιν του.

Εἶναι δυστύχημα, ἐπρόσθεσιν ὁ εἰσηγητὴς, νὰ προφυλακίζεται πολίτης καὶ τὸ διάστημα τῆς προφυλακίσεώς του νὰ μένῃ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ δικαστοῦ. Ὅλοι τοῦτο τὸ αἰσθανόμεθα, καὶ ζητοῦμεν θεραπείαν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος· ζητοῦμεν δηλαδή νὰ θέσωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος ποινὴν τινα. Ἀλλὰ τότε, διατὶ νὰ μὴ θέσωμεν ὅλας τὰς ποινὰς τῶν ἐγκλημάτων ἐνταῦθα; πῶς εἶναι δυνατόν νὰ θέσωμεν ὅρον εἰς τὴν διάρκειαν τῆς ἀνακρίσεως ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν γεωγραφικὴν μας θέσιν. Τὶ θὰ ὠφελῇ τότε ἡ ἀνάκρισις διὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ πραττόμενα ἐκτὸς τοῦ Κράτους, οἷον τὰς ναυταπάτας, καὶ τὰ τοιαῦτα; Τότε θὰ ἴδωμεν τὸν ἀθῶον καταδικαζόμενον, διότι δὲν τὸν μένει χρόνος νὰ παρουσιάσῃ τὰ πρὸς ὑπεράσπισίν του ἀποδεικτικὰ μέσα, καὶ τὸν ἐνόχον ἀθωούμενον, διότι ἡ ἀνάκρισις δὲν θὰ ᾔηται δυνατόν νὰ προσαγάγῃ εἰς ὠρισμένον χρόνον τὰς ἀποδείξεις. Συνέβησαν ἀτοπήματα ἐνεκα τῆς ξενοκρατίας, ἀλλ' ἤδη ἔχομεν Συνταγματικὴν Κυβέρνησιν, καὶ δὲν εἶναι φόβος νὰ πάθωμεν αὐταρκειάς· ἂς ἀρήσωμεν τὸ ἄρθρον, ὅπως ἡ ἐπιτροπὴ τὸ ἔχει, καὶ ἂς ἀναθέσωμεν τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Μετὰ τὴν συζήτησιν ταύτην ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη παμψηφεί τὸ ἄρθρον 5 τροποποιημένα οὕτω·

Ἄρθρ. 5.

Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ αὐτοφύρου ἐγκλήματος οὐδεὶς συλλαμβάνεται, οὐδὲ φυλακίζεται, εἰμὴ δι' αἰτιολογούμενου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλληψέως, ἢ προφυλακίσεως ».

Ἀκολουθῶς ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρον 6 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω.

Ἄρθρ. 6.

Ἡ ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου, ὀρίζοντος προηγουμένως αὐτήν. »

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ ἀμέσως μετὰ τοῦτο ὡς 7 ἄρθρον τὸ « ὁ νόμος δὲν ἔχει ὀπισθενεργὸν δύναμιν. »

Ἡ πρότασις αὕτη κατὰ τὸν κανονισμόν ἀνεβλήθη νὰ συζητηθῇ εἰς τὴν αὔριον.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη παμψηφεί τὸ ἄρθρ. 6 ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος.

Μετὰ ταῦτα ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἄρθρ. 7 τοῦ σχεδίου, ἔχον οὕτω.

α Ἄρθρ. 7. Ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἄσυλος· οὐδεμία κατ' οἶκον ἐρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ἔτι καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσῃ.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ εἰς τὸ τέλος α ποτὲ ἐν καιρῷ νυκτὸς. Ἀντιπρατήρησεν ἄλλος, ὅτι τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην περιέχει ἡ νομοθεσία μας, καὶ κατ' εὐτυχίαν παραβιάσεις τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης διατάξεως τῆς νομοθεσίας μας δὲν ἐλάβον χώραν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη παμψηφεί καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅπως εἶναι εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος.

Ἀκολούθως ὁ εἰσηγητὴς ἀνέγνωσε τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἔχον ὡδε·

α Ἄρθρ. 8. Ἐν Ἑλλάδι οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος. Ἀργυρώνυτος ἢ δοῦλος, παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας εἶναι ἐλεύθερος, ἅμα πατήρ ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους.»

Ἡρώτησεν εἰς τῶν πληρεξουσίων, ἂν διὰ τῆς λέξεως ἐδάφους ἐννοεῖται καὶ πλοῖον. Ἡ Συνέλευσις ἀπερᾶθη καταφατικῶς, καὶ ἐσημειώθη εἰς τὰ πρακτικά. Οὔτε τὸ ἄρθρον 8 ἐγένετο παραδεκτό· ὡς ἔχει, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς διορθώσεως.

Ἐπειτα ἀνεγνώσθη τὸ ἑξῆς ἐπόμενον ἄρθρον 9·

α Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ πᾶς Ἕλλην ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύῃ δι' αὐτοῦ τοὺς στοχασμοὺς του, τῆρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους· λογοκρισίαι δὲν ἐπιτρέπεται.»

Ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ποτὲ ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους συντάκτας, ἐκδότας, ἢ τυπογράφους ἐφημερίδων χρηματικὴν προκαταβολήν, λόγῳ ἐγγυήσεως.»

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἐλευθερία τοῦ φρονήματος εἶναι πρωτότυπος, ἐπομένως καὶ ἡ τοῦ ἐκφράζειν τὸ φρόνημα, ἀλλ' ἡ ἐκφρασις πλουσιτρόπως δύναται νὰ γείνη· ἐπιμένως ἐπρότεινε νὰ προστεθῇ μετὰ τὸ «δημοσιεύῃ δι' αὐτοῦ» καὶ τὸ «παντὸς ἄλλου τρόπου.»

Ἄλλος εἶπε ἠθέλην εἰσθαι περιττὸν, ἂν ἔρχομαι ἀπὸ τὸ προοίμιον τῶν ἀσφαλειῶν, τῆς ὁποίας μᾶς παρέχει ἡ ἐλευθεροτυπία, καθότι κατακόρως ἐπανελήθη, ὅτι αὕτη εἶναι τὸ παλλάδιον τῆς ἐλευθερίας τοῦ ποίτου· ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀκολασίας αὐτοῦ ὑπάρχει μέγα χάσμα, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εὑρεθοῦν κατάλληλα νομικὰ μέσα περὶ τῆς καλῆς διευθυνσεως τοῦ τύπου, ἐξ ἧς βεβαίως ἐλπίζεται πᾶν καλὸν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀντικείμενον νόμου εἰδικοῦ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐκδοθησομένου· φρονεῖ, εἶπε, μετὰ τὸ πᾶν νὰ τεθῇ τὸ ἀπολίτης.»

καθότι, ὡς ζητοῦμεν ἐγγυήσεις ἀπὸ τὸν συμβολαιογράφον, ἱατρὸν, δικ γόρον, οὕτω πρέπει νὰ ἀπαιτῇται καὶ ἀπὸ τὸν μετερχόμενον τοῦτο τὸ ἐπάγγελμα, καὶ ἴσως πολὺ περισσότερον· ὡς μίαν δὲ τούτων θεωρεῖ καὶ τὸ νὰ ᾔναι ὁ δημοσιογράφος Ἕλληνα. Ὁ νόμος βεβαίως θέλει διαλάβει λεπτομερῶς τὰ περὶ ἐγγυήσεων, ἡμεῖς ὁμῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν γενικὰς αρχάς. Τὸ Τριοῦτον, εἶπεν, ἀπῆντησε καὶ εἰς ἄλλα συντάγματα. Ἐπίσης θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ὡς τὸ «ἐκφράζει τις ἐλευθέρως τὰς ἰδέας του, καὶ τὸ νὰ ὑπογράψῃ αὐτάς, ὥστε νὰ μὴν ὑπεκφεύγῃ ὁ γράφων τὰς τοῦ κοινοῦ κρίσεις.

Ἄλλος εἶπεν, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὴν σύνταξιν τοῦ ἀρθρ. παρατηρεῖ, ὅτι εἰς αὐτὸ γίνεται λόγος μόνον περὶ τύπου, ἐνῶ εἰς τὰ παρελθόντα συντάγματά μας τοῦτο ἦτον γενικώτερον· διὸ πρέπει νὰ προηγηθῇ πρὸ τούτου τοῦ ἀρθρου τὸ α ἕκαστος δύναται νὰ ἐκφράζῃ προφορικῶς, ἢ ἐγγράφως τοὺς στοχασμούς του » καὶ ἔπειτα νὰ γίνεται λόγος περὶ τύπου· ὡς πρὸς δὲ τὰς παρατηρήσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμην οἱ προλαλήσαντες, φρονεῖ τὰ ἑξῆς, ὅτι ἡ προσθήκη τῆς λέξεως « πολίτης Ἕλληνα », εἶναι ἀναγκαία, διότι ὁ θελων νὰ διδάξῃ τοὺς Ἕλληνας, πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ ᾔναι πολίτης· ἀλλὰ τοῦτο μόνον ὡς πρὸς τὸν τύπον, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὰς προφορικὰς, καὶ ἐγγράφους ἐκθέσεις τῶν στοχασμῶν. Ἡ δὲ προσθήκη τοῦ α παντὸς ἄλλου τρόπου » δὲν βλάπτει, ἂν καὶ ἡ λέξις τύπος ᾔναι γενικὴ, καὶ περ λαμβάνῃ πᾶν ἄλλο εἶδος δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν, καὶ φρονημάτων.

Τὸ ἀρθρον δὲν ἐπιτρέπει τὴν λογοκρισίαν· πλὴν δὲν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον, διότι εἶναι καὶ ἄλλα μέσα, δι' ὧν δύναται νὰ ἐμποδισθῇ ἡ διάδοσις τῶν στοχασμῶν, ἥτοι ἀστυνομικὰ μέτρα, ἢ οἱ προληπτικοὶ νόμοι.

Καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ λογοκρισία, πλὴν καθ' ἡμέραν βλέπομεν νὰ γίνωνται πολλὰ παράπονα, ἅτινα τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα ἐπανορθοῖ διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν προληπτικῶν νόμων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐτέραν προσθήκην, τοῦ ὅτι οἱ δημοσιεύόμενοι στοχασμοὶ νὰ ὑπογράφωνται, τοῦτο οὐ μόνον δὲν παρέχει ἐγγυήσιν, ἀλλ' οὔτε δύναται νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου. Ποῖον κῦρος δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς τοῦτο. ὅταν ὁ δημοσιογράφος καταχωρῇ αὐτά; πῶς θὰ ἐμποδισθῶσιν τὰ ἀνώυμα; Ὡς πρὸς τὰ ἀνωνυμα βιβλία ταῦτα ὑπάγονται εἰς ἰδιαιτέρον κανόνα.

Ἄλλος εἶπεν, εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν προσθήκην, τὴν ὁποίαν ἐπρότεινέ τις, ἥτοι τὸ α παντὸς ἄλλου μέσου », καθότι τοῦτο εἶχον καὶ ἄλλα συντάγματα· σήμερον δὲ πρόκειται νὰ ἐπεκ-

τείνωμεν τὰς ἐλευθερίας μας (ἀνέγνω ἄρθρον τοῦ Συντάγματος Τροιζήνος). Ἐνταῦθα ἀπαντᾶται . ὅπερ ὁ προλαλήσας εἶπε νὰ προστεθῇ α ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ τοὺς στοχασμοὺς του » καὶ περὶ τούτου εἶναι σύμφωνος· καθότι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθεροτυπίας δὲν πρέπει ν' ἀποδίδηται εἰς τὰ ἄψυχα, εἰμὴ εἰς τὰ ἔμψυχα, εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὁ δὲ τύπος εἶναι ὄργανον τῆς δημοσιεύσεως τῶν φρονημάτων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν προσθήκην αὐτογράφων ο ἤθελε συμφωνήσῃ, ἂν ἴδυντο ἐκ τούτου νὰ ἐμποδίσθῃ ἡ κατάχρησις, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον· καὶ ἐπομένως φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀκολασία τοῦ τύπου περιστέλλεται δι' αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, κατακρινομένων τῶν παρεκτροπῶν.

Ἐπὶ τὸ τέλος εἶπεν, ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς καταχρήσεως τοῦ τύπου δύναται ν' εὐρὲς εἶναι εἰς τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους. Οἱ προληπτικοὶ νόμοι, εἶναι σύμφωνος, ὅτι πρέπει ν' ἀπαγορεύωνται.

Παρατηρήθη ὑπ' ἐνός τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἐγένετο σύγχυσις τοῦ δημοσιογράφου, καὶ ἐκδότου βιβλίου. Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ γείνη λόγος, εἰ μὴ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν ἐν γένει, καὶ τότε δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς λέξεως ἀπολίτης διότι ἅ λως πᾶς μὴ πολιτὴς Ἕλλην, πᾶς ξένος δὲν θέλει δυνάμει νὰ ἐκδόσῃ βιβλίον. Ὁ ὅρος οὗτος μόνον εἰς τὸν δημοσιογράφον δύναται νὰ τεθῇ. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπογραφῆς ἐπιφυλάττεται νὰ εἰπῇ τὴν γνώμην του ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Τὰ δὲ προκαταληπτικὰ μέτρα εἶναι ἀντικείμενον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἐν τούτοις προσέθηκεν ἕτερος τὸ νὰ εἰπῶμεν α πᾶς πολίτης » Ἕλλην » εἰς τὸ 9 ἄρθρον δὲν νομίζει ὀρθόν. καθότι δὲν περιέχεται περὶ τῶν προσόντων τοῦ ἐφημεριδογράφου ἐνταῦθα· μάλιστα διὰ νὰ ᾔναι τις πολίτης πρέπει νὰ συνεπλήρωσεν τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του κ. τ. λ. ἐπομένως ἄνθρωποι κατωτέρης ἡλικίας ἐμποδίζονται νὰ ἐξαρκούν τὴν ποινικὴν τῶν φαντασίαν.

α Τὸ προληπτικὸν νόμον ο δὲν πρέπει νὰ τεθῇ, καθότι προληπτικὸς νόμος λέγεται πᾶσα ποινικὴ διάταξις.

Πᾶς ποινικὸς νόμος εἶναι διττὴν σημασίαν 1) τὴν προκαταληπτικὴν, 2) τὴν ποινικὴν θέτοντες λοιπὸν τὴν ἀνωτέρω φράσιν ἐμποδίζομεν τοῦ ποινικοῦ νόμου τὰ αποτελέσματα ἐπὶ τοῦ τύπου.

Ο προλαλήσας ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι, ὅσα κατὰ τῆς προσθήκης τῶν προληπτικῶν νόμων ἐλέγχθησαν, δὲν εἶναι ἀληθῆ· καθότι προληπτικὸς νόμος λέγεται ὁ περιορίζων τὸν ἄνθρωπον ἁπλῶς ἀπὸ τινος ὑποκεκρυμμένου σκοπόν.

τείνωμεν τὰς ἐλευθερίας μας (ἀνέγνω ἄρθρον τοῦ Συντάγματος Τροιζήνος). Ἐνταῦθα ἀπαντᾶται . ὅπερ ὁ προλαλήσας εἶπε νὰ προστεθῇ α ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ τοὺς στοχασμοὺς του » καὶ περὶ τούτου εἶναι σύμφωνος· καθότι τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθεροτυπίας δὲν πρέπει ν' ἀποδίδηται εἰς τὰ ἄψυχα, εἰμὴ εἰς τὰ ἔμψυχα, εἰς τὸν ἄνθρωπον· ὁ δὲ τύπος εἶναι ὄργανον τῆς δημοσιεύσεως τῶν φρονημάτων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν προσθήκην αὐτογράφων ο ἤθελε συμφωνήσῃ, ἂν ἴδυντο ἐκ τούτου νὰ ἐμποδίσθῃ ἡ κατάχρησις, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι δύσκολον· καὶ ἐπομένως φρονεῖ, ὅτι ἡ ἀκολασία τοῦ τύπου περιστέλλεται δι' αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, κατακρινομένων τῶν παρεκτροπῶν.

Ἐπὶ τὸ τέλος εἶπεν, ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς καταχρήσεως τοῦ τύπου δύναται ν' εὐρῇ εἰς τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους. Οἱ προληπτικοὶ νόμοι, εἶναι σύμφωνος, ὅτι πρέπει ν' ἀπαγορεύωνται.

Παρατηρήθη ὑπ' ἐνός τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἐγένετο σύγχυσις τοῦ δημοσιογράφου, καὶ ἐκδότου βιβλίου. Ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ γείνη λόγος, εἰ μὴ περὶ τῆς δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν ἐν γένει, καὶ τότε δὲν εἶναι ἀνάγκη τῆς λέξεως ἀπολίτης δι. οὐτὶ α ὡς πᾶς μὴ πολιτὴς Ἕλλην, πᾶς ξένος δὲν θέλει δυνῆσθαι νὰ ἐκδόσῃ βιβλίον. Ὁ ὅρος οὗτος μόνον εἰς τὸν δημοσιογράφον δύναται νὰ τεθῇ. Ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑπογραφῆς ἐπιφυλάττεται νὰ εἰπῇ τὴν γνώμην του ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Τὰ δὲ προκαταληπτικὰ μέτρα εἶναι ἀντικείμενον τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἐν τούτοις προσέθηκεν ἕτερος τὸ νὰ εἰπώμεν α πᾶς πολίτης » Ἕλλην » εἰς τὸ 9 ἄρθρον δὲν νομίζει ὀρθόν. καθότι δὲν πρὶν καὶ περὶ τῶν προσόντων τοῦ ἐφημεριδογράφου ἐνταῦθα· μάλιστα διὰ νὰ ᾔναι τις πολίτης πρέπει νὰ συνεπλήρωσεν τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας του κ. τ. λ. ἐπομένως ἄνθρωποι κατωτέρης ἡλικίας ἐμποδίζονται νὰ ἐξαρκούν τὴν ποινικὴν τῶν φαντασίαν.

α Τὸ προληπτικὸν νόμον ο δὲν πρέπει νὰ τεθῇ, καθότι προληπτικὸς νόμος λέγεται πᾶσα ποινικὴ διάταξις.

Πᾶς ποινικὸς νόμος εἶναι διττὴν σημασίαν 1) τὴν προκαταληπτικὴν, 2) τὴν ποινικὴν θέτοντες λοιπὸν τὴν ἀνωτέρω φράσιν ἐμποδίζομεν τοῦ ποινικοῦ νόμου τὰ αποτελέσματα ἐπὶ τοῦ τύπου.

Ο προλαλήσας ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι, ὅσα κατὰ τῆς προσθήκης τῶν προληπτικῶν νόμων ἐλέγχθησαν, δὲν εἶναι ἀληθῆ· καθότι προληπτικὸς νόμος λέγεται ὁ περιορίζων τὸν ἄνθρωπον ἀπλῶς ἀπὸ τινος ὑποκεκρυμμένου σκοπόν.

Οἱ ποινικοὶ νόμοι σκοπὸν ἔχουν νὰ τιμωρήσουν τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἔβλαψε τὴν κοινωνίαν ὅπωςδήποτε, καὶ νὰ ἐμποδίζουν ἐν γυναι τὰς κακὰς πράξεις.

Ὁ προληπτικὸς νόμος δὲν τιμωρεῖ, ἀλλ' ἀπαγορεύει τοῦ νὰ πράξῃ τι ὑπὸ τούτους δὲ κρύπτεται τρομερὰ κατάχρησις, τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ προλάβωμεν, ἀκολουθοῦντες τοὺς σοφοὺς Βέλγους.

Ἐπὶ τέλους ἀνέγνω τροπολογίαν.

Ἄλλος ἀντιπαρετήρησεν, ὅτι ἂν δεχθῶμεν τὸ α' προληπτικοὺς νόμο ἀπαγορεύονται οὐ τότε θέλομεν περιορίσει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν νὰ πραγματευθῇ περὶ τούτου· ὅταν ὅλοι ἀποσρεφώμεθα τὴν ἀκολουσίαν τοῦ τύπου, διατὶ νὰ μὴν ἀφίσωμεν τοῦτο εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν; ποῖος εἶναι ὁ φόβος;

Ἐν τούτοις ὁ Πρῶτος παρετήρησεν, ὅτι ἐπειδὴ τὸ συζητούμενον ἄρθρον εἶναι σοβαρὸν, φρονεῖ ἀναγκαῖον ἢ συζητήσεις τούτου ν' ἀναβληθῇ, εἰς τὴν ἐπιούσαν, καὶ νὰ προέωσιν οἱ πληρεξούσιοι εἰς τὸ ἐπόμενον 10 ἄρθρον. Παραδεχθείσης τῆς Συνελεύσεως, ἀνεγνωσθῇ τὸ 10 ἄρθρον, ἔχον ὡδε·

α' Ἡ δημοτικὴ καὶ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις ἐνεργοῦνται δαπάνη τοῦ Κράτους, συνεργούντων εἰς τοῦτο καὶ δήμων καὶ ἰδιωτῶν.

Ὁ εἰσχηγὴς ἐξέθεσε τὸν σκοπὸν τοῦ ἁρθρου, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐνεκρίνε νὰ θεσπῇ τοῦτο, καθότι εἶχεν ὑπ' ὄψιν, τί ἐπραξεν ἡ πεπτωκυῖα Κυβέρνησις ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν, ὅτε καὶ τὸν πῆλκον τῶν οἰκονομιῶν ἔφερεν ἐπ' αὐτῆς.

Ὁ εἰσχηγὴς ἐρωτήθηκε ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἐμποδίζεται πᾶς πολίτης συμμορφούμενος μετὰ τοὺς νόμους, νὰ καύῃ σχολεῖα.

Ἐν τούτοις ἄλλος παρετήρησεν, ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἁρθρου, εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὁποίου δὲν ἦτον σύμφωνος· καθότι δὲν ἐννοεῖ, διατὶ νὰ γίνῃ ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις δαπάνη τοῦ δημοσίου, ἐνῶ ἀφορᾷ μόνον τὴν ὠφελειαν τῶν ἐν τῷ δήμῳ. Ὡς πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν εἶναι σύμφωνος, διότι αὕτη διαχέεται εἰς ὅλον τὸ Κράτος· διὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον ἐπρεπε νὰ ᾔῃ ἀντιστρόφως, α' Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις γίνεται δαπάνη τῶν δήμων, συνεργούσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς Κυβερνήσεως· ἡ δὲ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις δαπάνη τοῦ δημοσίου, διότι ὡς ἔχει τὸ ἄρθρον, θέλομεν δώσει ὑπονοίας εἰς τοὺς δήμους, ὅτι τὸ ταμεῖον εὐπορεῖ.

Ἄλλος παρετήρησεν, ὅτι τὸ ἄρθρον εἶναι περιττὸν καθότι ἡ συνεργειὰ τοῦ δημοσίου εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν δήμων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τιν εὐπορίαν, καὶ δυσπορίαν τῶν δήμων.

Ἄλλος εἶπε, καθόσον ἀφορᾷ τὸ συζητούμενον ἄρθρον εἶναι

σύμφωνος τῷ προλαλήσαντι· καθὼς ὅλα τὰ πράγματα εἶναι ἐναποτεθειμένα εἰς ἡμᾶς, οὕτω πρέπει καὶ ἡ φροντίς τῆς ἐκπαιδεύσεως· πᾶς δὲ ἄνθρωπος ὀφείλει ἐξ ιδίων νὰ φροντίζῃ περὶ τούτου, ἐὰν δὲ δὲν ἐπαρκῇ μόνος, τότε ἡ Κυβέρνησις νὰ συνδράμῃ αὐτόν.

Ἀλλ' ὥς πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον, ὅπερ εἶναι τὸ ἀγλαῖσμα τῶν καταστημάτων ἐπρότεινε νὰ κηρυχθῇ ἡθικὸν ἔν, προσθεῖς, ὅτι ἔχει νὰ δώσῃ ἐπὶ τούτῳ πρότασιν εἰς τὴν Προεδρίαν, ἵνα συζητηθῇ εἰς τὴν αὔριον.

Ἀναβλήθεισας καὶ ταύτης τῆς συζητήσεως εἰς τὴν αὔριον, ἀνεγνώσθησαν προτάσεις.

1) Πληρεξουσίου Λάμου 2) πληρεξουσίου Πατρῶν 3) πληρεξουσίου Βονιτζής 4) πληρεξουσίου Λακεδαιμόνος

Μετα ταῦτα ὁ Πρόεδρος περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ. ἐκήρυξε διαλυμένην τὴν συνεδρίαν.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου

Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Δρ. Ν. Δρόσου,

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΉ.

Τῆς 22 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν δευτέραν Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τρισσαρχικοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν σάββατον, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ. ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου τῶν πληρεξουσίων, εὑρεθόντων δὲ παρόντων διακοσίων εἰκοσι ἑννέα καὶ ἀπόντων δεκατριῶν.

Ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρχαμένην τὴν συνεδρίαν.

Ἀκλούθως ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συνεδριάσεως, τὰ ὅποια γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς.

Ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλε μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐξακολούθησις τῆς συζητήσεως τῶν ἄρθρων 9 καὶ 10 τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ συζήτησις τῶν ἐπομένων ἄρθρων. Ἐπὶ τοῦ 9 ἄρθρου τοῦ σχεδίου ἐδόθησαν γῆς παρὰ τινων πληρεξουσίων δύο τροπολογίαι. αἱτινες τυπωθεῖσαι διανεμήθησαν εἰς τοὺς πληρεξουσίους. ἔχουσι δὲ οὕτω·

« Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ ἕκαστος ἐν τῇ Ἑλλάδι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύῃ δι' αὐτοῦ τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Λογοκρισία δὲν ἐπιτρέπεται. »

« Ὁ νόμος δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ποιεῖ ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους συντάκτας, ἐκδότας, ἢ τυπογράφους ἐφημερίδων χρηματικὴν προκαταβολὴν λόγῳ ἐγγυήσεως. »

ἡ δευτέρα. « Πᾶς τις δύναται νὰ δημοσιεύῃ προπορικῶς τε, καὶ ἐγγράφως τοὺς στοχασμούς του ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου, ὑποκείμενος εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. »

« Ἡ διὰ τύπου, καὶ παντὸς ἄλλου τρόπου δημοσίευσις τῶν στοχασμῶν εἶναι ἐλευθέρη. Λογοκρισία καὶ πᾶς προληπτικὸς νόμος ἀπαγορεύεται. »

« Οἱ ἐκδότης ἐφημερίδων θέλουν εἰσθαι πολῖται Ἕλληνες. »

Πρὸ τούτων δὲ προηγείται ἡ παρὰ τινος τῶν πληρεξουσίων δοθείσα γῆς πρότασις τοῦ νὰ προσεῖλῃ μετὰ τὸ 7 ἄρθ. νέον ἄρθρον, ὅτι αὐτὸς νόμος δὲν ἔχει ἐπισθενεργὸν δύναμιν. »

Παρατηρήθη ὑπὸ τινων, ὅτι ἡ πρότασις αὕτη εἶναι νομικὴ ἀρχή, εἶναι ἀξίωμα γενικόν, καὶ ἀναμφισβήτητον· ἐπομένως εἶναι περιττὸν νὰ τεθῇ εἰς τὸ Σύνταγμα. Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τούτων τὴν παύτησιν, καὶ ὁ εἰσαγγών τὴν πρότασιν ταύτην πληρεξουσίως ἀνεκάλεσεν αὐτήν, πεισθεὶς, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει περὶ αὐτῆς ἀμφισβήτησις.

Ἀρξαμένης ἔπειτα τῆς συζητήσεως τοῦ ἄρθρ. 9 τοῦ σχεδίου, ὁ κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίαν παρουσιάσας τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν προληπτικῶν νόμων πρότασιν πληρεξουσίως ἀνεκάλεσεν αὐτήν, παρδεγόμενος τὸ δεύτερον ἐδάκιον τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου. Ὁ ισχυρώτερος προληπτικὸς κατὰ τοῦ τύπου νόμος εἶναι, εἶπεν, ἡ ἀπαίτησις τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, λόγῳ ἐγγυήσεως, ἀφοῦ δὲ διὰ τοῦ ἐδαφ. β' τοῦ ἄρθρου ἀπαγορεύεται ἡ ἀπαίτησις τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις παντὸς ἄλλου προληπτικοῦ νόμου ἐμπεριέχεται εἰς τὴν πλαυτέρην ταύτην ἀπαγόρευσιν, καὶ τοιοῦτοτρόπως εὕρισκε ἀρκετὴν ἐγγύησιν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ

λοιπὰ, ἐμμένει. εἶπεν, εἰς τὴν δοθείσαν τροπολογίαν. Εἰς τὸν § α' αὐτῆς τίθεται ἡ γενικὴ ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρας δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν, ὅπου περιέχεται συγχρόνως καὶ ἡ κόλασις τῶν ἐξ αὐτῆς προκυπόντων ἐγκλημάτων διὰ τοῦ ἀποκείμενος εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους· εἰς δὲ τὸν § β'. γίνεται λόγος εἰδικώτερον περὶ τῶν μέσων τῆς δημοσιεύσεως.

Ὁ εἰσηγητὴς ἐπρότεινε μετὰ τοῦτον, ὅτι ὅταν εἰς τὸν § α' τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου τὸ «πᾶς Ἕλληνας» τροποποιηθῇ εἰς τὸ «ἐκάστος καὶ προστεθῇ εἰς τὸ α' δι' αὐτοῦ, καὶ παντὶ ἄλλου μέσῳ» τότε ἐνουμένων τῶν δύο παραγράφων εἰς ἓνα, καὶ προτιθεμένου ὡς § β' τοῦ α' ἐκδότης ἐφημερίδος πρέπει νὰ ᾖ πολίτης Ἕλληνας τὸ ἄρθρον τοῦτο θέλει περιέχει ὅλας τὰς ἐγγυήσεις διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς δημοσιεύσεως τῶν στοχασμῶν διὰ τοῦ τύπου καὶ παντὸς ἄλλου μέσου. Διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως μάλιστα τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς ἀσφαλίζεται κατὰ πάντα ἡ δημοσιογραφία. Συγχρόνως δὲ ἀσφαλίζομεν καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, ἀπαιτοῦντες ἀπὸ τὸν ἐκδότην ἐφημερίδος τὴν ιδιότητα τοῦ πολίτου Ἕλληνος.

Εἰς τὴν τροπολογίαν ταύτην τοῦ εἰσηγητοῦ ἐγένοντο αἱ ἐξῆς παρατηρήσεις. Ἐὰν διὰ τοῦ Συντάγματος, παρετήρησεν εἰς τῶν πληρεξουσίων, ἀποκλείσωμεν τῆς δημοσιογραφίας τοὺς μὴ πολίτας Ἕλληνας, τὸ ἔθνος θέλει στερηθῇ τὰ φῶτα καὶ τὴν παιδείαν ἑνὸς ἄλλου, τὸν ὅποιον τοῦλάχιστον δύναται ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία νὰ ὑποβάλλῃ εἰς ἐγγυήσιν τινα.

Τὴν προθήκην τοῦ α' διὰ παντὸς ἄλλου μέσου » ἀποκρούων ἕτερος, δὲν ἐννοῶ εἶπεν, τὴν ὠφέλειαν εἰς τὸ ἔθνος ἀπὸ τὰς εἰκονικὰς παραστάσεις, καὶ τοὺς λιθέλλους, ἐξ ἐναντίας μάλιστα θέλομεν δώσῃ ἓνα ἰσχυρὸν μέσον προσβολῆς, χωρὶς τινὰ ὠφέλειαν.

Οὐδεὶς φόβος ἐκ τούτου ἀντιπαρετήρησεν ἄλλος, ὁ ἄξιός μοι φῆς διὰ τὰς πράξεις του, ἃς τιμωρῆται καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου ὁ δὲ πράττων τὸ καλὸν δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβῆται. Διὰ τοῦτο νομίζει καλὸν ν' ἀφεθῇ ἐλευθέρᾳ ἡ διὰ παντὸς μέσου δημοσίευσις τῶν στοχασμῶν, ὅπως τοῦτο γίνεται καὶ εἰς ἄλλα συνταγματικὰ κράτη.

Τὸν § β'. τοῦ ἄρθρου τοῦ σχεδίου θεωρῶν ἄλλος ὡς περὶ τὸν, ἐπρότεινε τὴν ἀφαίρεσίν του. Εἶμαι, εἶπεν, ὁ ἔνθε μὸς ὑπερασπιστὴς τοῦ τύπου, τῆς μεγίστης αὐτῆς τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους καὶ τὰ αἰσθήματά μου ὑπὲρ αὐτῆς ἐδειξα καὶ ἄλλοτε, ὡς πρόεδρος τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, προτείνας μεταξὺ τῶν ἄλλων ἵνα ὑπαχθῶσι τὰ τοῦ τύπου πλημμελήματα εἰς τὰ ὀρκωτὰ δικαστήρια. Δὲν βλέπω τὴν προερχομένην ἐκ τοῦ § β'.

ἐγγύσιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου ὅταν ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἔχῃ ἀπεριόριστον τὸ μέσον τῆς κτηματικῆς ἐγγυήσεως. Πρὸς τί νὰ δισπιστῶμεν τόσον εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ νὰ δέσωμεν τὴν νομοθετικὴν τῆς ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου; Ἐὰν ὑποθέσωμεν Βουλὴν καταπολεμοῦσαν τὸν τύπον, δὲν ἐννοῶ ποίαν ἀσφάλειαν λαμβάνει ἡ δημοσιογραφία διὰ μόνης τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς.

Ἄλλος πληρεξούσιος σύμφωνος μετὰ τὴν γνωμοδότησιν ταύτην τοῦ νὰ ἐκλείψῃ ἰλοτελῶς ὁ § 6' τοῦ ἄρθρου, ἐπρόσθεσεν, ὅτι ὅσον συνοπτικώτερον καὶ γενικώτερον εἶναι τὸ ἄρθρον καὶ περιωρισμένον εἰς ἀμετατρέπτο εἰς ἀρχάς, τὰς ὁποίας ἡ Βουλ. δὲν δύναται νὰ ὑπεκφύγῃ τόσον καλλίτερον θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας.

Μεταβάλλει, εἶπε, τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο προκειμένων ἀπὸ χθὲς τροπολογιῶν οὕτω·

«Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ ἡ λογοκρισία ἀπαγορεύεται. Πᾶς τις δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς τε καὶ ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, ὑποκείμενος εἰς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.»

«Οἱ ἐκδότης ἐφημερίδων θέλουσιν εἰσθαι πολῖται Ἕλληνες.» ἐπομένως παραιτεῖ τὸν περὶ χρηματικῆς προκαταβολῆς § τοῦ ἄρθ. τοῦ σχεδίου, ὡς μέτρον ἀνῆκον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν βουλευτῶν. Διατὶ, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπικρατοῦσαν σήμερον ἀρχήν, νὰ θέσωμεν ἐντὸς τοῦ Συντάγματος ὅρον, ὅστις θέλει εἰσθαι ἀμετάκλητος; ἐνῶ τὰ ἔθνη δὲν εἶναι στάσιμα, καὶ ὅτι σήμερον εἶναι δύσκολον, αὐριον καταντᾷ εὐκολον. Ἐὰν ᾖ δύσκολος ἡ ἀπαίτησις τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, δύναται, εἶπεν, τοῦτο νὰ γίνῃ διὰ κτηματικῆς ἐγγυήσεως. ἀλλὰ ποία ἐξασφάλις τῶν ἀποζημιώσεων διὰ τοῦ μέσου τούτου; διὰ τοῦ 6' §, νομίζω, ὅτι δεσμεύεται ἡ νομοθετικὴ πρόνοια τῶν βουλευτῶν.

Τὴν περὶ ἐξαλείψεως τοῦ § 6' τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ σχεδίου πρότασιν ἀποκρούοντες πολλοὶ τῶν πληρεξουσίων, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς ἀγορεύοντες, ἐξέθεσαν τὰ ἑξῆς. Ἐμπιστευόμεθα, εἶπεν εἰς ἐξ αὐτῶν, τὴν Βουλὴν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς περὶ τῶν πατριωτικῶν τῆς αἰσθημάτων. ἀλλ' ἡ ἀπαγορευτικὴ διάταξις τοῦ § 6' τοῦ ἄρθρου 9 εἶναι ἡ ἐγγύησις τῆς ἐλευθεροτυπίας εἰς τὴν Ἑλλάδα μάλιστα, εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις προληπτικοῦ νόμου, ὅστις δύναται νὰ τὴν καταστρέψῃ. Ἡ διὰ αἷς αὐτῆς, ὡς ἐγγυωμένη τὴν μεγίστην τῶν ἐλευθεριῶν, ἀνείκει νὰ τεθῇ ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, χωρὶς νὰ προτίθεται οὐδὲν πρόσκομμα εἰς τὴν νομοθετικὴν πρόνοιαν τῶν βουλευτῶν. Τοιοῦτον ἔγινε καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ μολαταῦτα

αἱ βουλαιὶ συνέταξαν περὶ τύπου Νόμον, καθ' οὗ ὅλοι πικρῶς παρ-
πονοῦνται. Δεικνύοντες ἡμεῖς διὰ τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης
διατάξεως τὴν ἀπαρέσκεϊάν μας διὰ τὴν χρηματικὴν ἐγγύησιν,
προαποφασίζομεν ἀπὸ τοῦδε, καὶ ὑποχρεóνομεν τὰς βουλὰς, ἐάν
αὗται ἀπαιτήσωσι χρηματικὴν ἐγγύησιν, νὰ θέσωσιν αὐτὴν με-
τρίαν, καὶ ἀνάλογον τῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους· ἐπομένως
ἀποκρούεται τοιοῦτοτρόπως ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν εἶπον, ὅτι αἱ
βουλαιὶ δύνανται διὰ μεγάλης κτηματικῆς ἐγγυήσεως νὰ περι-
ορίσωσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου. Τοιαύτην διάταξιν εὐρίσκομεν
καὶ εἰς τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα, μολονότι ὑπάρχει μεγίστη δι-
φορὰ εἰς τὰς καταστάσεις ἐν γένει. Ὁ περιορισμὸς καὶ ἡ κόλασις
τοῦ τύπου εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν ἄκρατον ἐλευθερίαν αὐτοῦ.

Τοῦ τύπου τὰ ἔργα, ἐπρόσθεσεν ἄλλος. ἅμα ἀναφανῶσιν εἰς τὸ
κοινόν, ὁμοιάζον τὸν πολίτην, ἐκφραζόμενον τοὺς στοχασμούς
του· ἐπομένως ὅπως παραδεχόμεθα, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶναι
ἐλεύθερος νὰ ἐκφράζηται τοὺς στοχασμούς του, χωρὶς νὰ ἀπαι-
τήσωμεν οὐδεμίαν ἐγγύησιν, ἀλλ' ὑποβάλλομεν μόνον αὐτὸν εἰς
τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, οὕτω πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν καὶ
διὰ τὸν τύπον. Πᾶς ἄλλος περιορισμὸς μᾶς φέρει εἰς ἀντίφασιν.
Ὅπως δὲν ἀπαιτοῦμεν ἐγγύησιν ἀπὸ τινος, ὅτι δὲν θὰ φονεύσῃ,
δὲν θὰ κλέψῃ κτλ. οὕτω καὶ ἀπὸ τὸν δημοσιογράφον. Αἰνούντες
ἐλε θέραν τὴν χρηματικὴν προκαταβολὴν, θέλομεν θέσει ἔνεκα
τῆς γενικῆς ἀχρηματίας τὸν μεγαλύτερον περιορισμόν. Ἰνωμο-
δοτε λοιπὸν νὰ ἀφεθῇ ὁ τύπος ἐλεύθερος, καὶ ν' ἀπαγορεύσωμεν
ὄχι μόνον τὴν χρηματικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν κτηματικὴν προκατα-
βολήν.

Ἄλλος δὲ τῶν εἰσηγητῶν, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἐξερ-
χόμενοι ἀπὸ τὸ βῆρος τῆς ξενοκρατίας τὴν ὁποίαν καυχώμαι,
ὅτι κατεπολέμησα διὰ τοῦ τύπου, ἄς ἐνθουσιασθῶμεν τὰ αὐτῆς
αὐτοῦ ἀποτελέσματα. Ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος φερόμενα τὰ
μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἐσυμφώνησαν εἰς τὴν καθιέρωσιν τῆς ἐλευ-
θερίας τοῦ τύπου, θεωρήσαντα ὡς τὴν κυριωτέραν ἀσφάλειαν
αὐτῆς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, διότι
δι' αὐτῆς, ἔνεκα τῆς παντελοῦς ἀχρηματίας, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς
νὰ δεσμεύσωμεν τὸν τύπον. Εἶπον ν' ἀφίσωμεν τοῦτο εἰς τὰς
βουλὰς, ἀλλ' αἱ βῆται τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἔθνους, καὶ μάλιστα
τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου τίθενται ἐντὸς τοῦ συντάγματος, καὶ
δὲν ἀνατίθενται εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.
ἔχομεν πρόχειρον παράδειγμα τὴν Βουλὴν τῆς Γαλλίας, ἥτις
κατὰ τὸ 1810 κατέστησε νόμον τὴν διαταγὴν τῆς ἡμέρας, ἐκδο-
θεῖσαν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ κατέστρεψε τὸν τυπον. Εἶπον,

ὅτι ἡ χρηματικὴ προκαταβολὴ εἶναι ἡ ἐγγύησις διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν προστίμων καὶ τῶν ἀποζημιώσεων, ἀλλὰ τίς ζητεῖ ἐγγύησιν ἀποζημιώσεων ἀπὸ τὸν φερόντα μάχαιραν; Ἄλλην ἐγγύησιν δὲν δύναμεθα ν' απαιτήσωμεν ἀπὸ τὸν δημοσιογράφον, εἰμὴ τὴν ιδιότητά τοῦ πολὺ τοῦ Ἕλληνο, καὶ αὕτη εἶναι ἀρκετὴ νὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ, ὅταν μάλιστα εἰς ταύτην προσθέσωμεν, νὰ ἔχῃ καὶ κτήματά τινά. Ἰδιαύτην ἐλευθεροτυπίαν δώσατέ με, καὶ καταστρεφῶ τὴν ἰσχυροτέραν τυραννίαν.

Ποιὸς ἄλλος μᾶς ἐφάρεν ἐδῶ, ἐπρόθεσεν ἄλλος πληρεξούσιος, νὰ θέσωμεν τὰς θεμελιώδεις βάσεις τῆς συνταγματικῆς Κυβερνήσεως, εἰμὴ ὁ τύπος; καὶ μολαταῦτα ἄλλην ἀμοιβὴν δὲν ἀπαιτεῖ, εἰμὴ νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὸ ἔαρος τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς, τὸ ὁποῖον τὸν πιεζει. Δὲν πρέπει νὰ φανῶμεν ἀχαριστοί.

Εἰς ταῦτα ἀντιπαρετήρησεν ὁ πρὸ τούτων ἀγορεύσας κατὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρηματικῆς προκαταβολῆς ἐντὸς τοῦ Συντάγματος τὰ ἑξῆς. Εἶμαι φίλος τοῦ τύπου, εἶπεν, καὶ πρῶτος ἐγὼ ἔφερα τὴν πρότασιν εἰς τὴν Συνέλευσιν περὶ τῆς παραδοχῆς τῶν δημοσιογράφων, ὡς πληρεξουσίων, πλὴν εἶμαι φίλος εἰλικρινῆς. Ὑπερασπίσθησαν τὸν § 6. ὡτάν νὰ ἐπρίκειτο καταστροφὴ τοῦ τύπου· ἀλλ' εἰς οὐδενὸς πληρεξουσίου τὴν καρδίαν, οὔτε ἐχώρησεν οὔτε θὰ χρηρῆσαι τοιοῦτον αἶσθημα. Δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβιβάσῃμεν σήμερον μεγίστην χρηματικὴν προκαταβολήν, ἀλλ' ὁ λόγος ἦτον νὰ μὴ λύσῃ ἡ Συνέλευσις τὸ ζήτημα τοῦτο, νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ το ἀφήσῃ εἰς τὴν βουλευτικὴν πρόνοιαν τῶν Βουλῶν. Ὅσον ἐξόμειθα τὴν ἐλευθεροτυπίαν, τόσον περισσότερον, ἐνθουμούμενοι τὸ παρελθόν, καὶ ἀναλογιζόμενοι τὸ μέλλον, πρέπει μὲ ψυχρὸν αἷμα νὰ σκεφθῶμεν.

Ἢ εἰς θεροτυπία εἶναι πλούτιμος, ἀλλ' ἔχει καὶ τὰς κατὰχρήσεις τῆς ἐγγύης δὲν ζητοῦμεν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, μήπως κλεψή, ἢ φονεύσῃ διότι οὐδεὶς μετερχεται ὡς ἐπάγγελμα διαρκὲς τὸ φονεῦειν, ἢ κλέπτειν. Πρέπει νὰ προφυλάξωμεν τὴν ἐλευθεροτυπίαν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου πρέπει νὰ προφυλάξωμεν τὴν κοινωνίαν, καὶ νὰ μὴ δεσμεύσωμεν τὴν Βουλὴν εἰς τὸν κανονισμόν, τὸν ὁποῖον κατὰ τὰς περιστάσεις δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Κατοικῶ, εἶπεν ἄλλος πληρεξούσιος, ἀντικεῖν οὐκ οὖν τὴν προαλήσαντα, εἰς τὸ ἀπώτερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων διὰ τοῦ τύπου ἐλάβανον τὴν εὐχρῆσθαι τῆς κατὰστάσεως τῶν πραγμάτων διὰ τοῦ τύπου, ὅστις ἀπεδεχέτο μὴ ἐνθουσιασμόν, ἐμορφώνετο ἡ κοινὴ γνώμη, καὶ

προητοιμάσθη ἡ μεταβολή. Ἡδύναντό τις νὰ εἶδῃ πολλὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος τὴν δημοσιογραφίαν, εἰς δὲν ἦτον ἡ χρηματικὴ προκαταβολή. Αὕτη εἰς τὴν Ἑλλάδα περιστέλλει τῶντι, καὶ καταστρέφει τὸν τύπον.

Ἐνταῦθα ὁ περὶ ἀφαιρέσεως τοῦ § 5'. τοῦ ἀρθρ. 9 τοῦ σχεδίου εἰσαγωγῶν τὴν πρότασιν πληρεξούσιος ἀνεχάλεσεν αὐτὴν, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ φρονήματος αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐλευθεροτυπίαν, ἐνῶ ἡ πρότασις αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ ἡ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου.

Ἀνακληθείσης τῆς προτάσεως ταύτης ἔπαυσεν ἡ συζήτησις.

Ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Συνέλευσις, παρεδέχθη παμψηφεί τὸ προκείμενον ἀρθρον τοῦ Συντάγματος, τροποποιημένον οὕτω.

Ἄρθρ. 9

« Πᾶς τις δύνανται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς τε, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τῶν τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

« Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, καὶ λογοκρισία δὲν ἐπιτρέπεται.

« Οἱ ὑπεύθυνοι συντάττει, ἐκδίδει, καὶ τυπογράφει ἐφημερίδων δὲν ὑποχρεοῦνται εἰς οὐδεμίαν χρηματικὴν προκαταβολὴν λόγῳ ἐγγυήσεως.

« Οἱ ἐκδίδει ἐφημερίδων θέλουν εἶσθαι πολῖται Ἕλληνες.

Ἐντεῦθεν μετέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν χθὲς ἀρξαμένην, καὶ ἀνακληθεῖσαν εἰς τὴν σήμερον συζήτησιν τοῦ 10 ἀρθρου τοῦ σχεδίου.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων, πρῶτος ἔχων τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἂν συμφωνεῖ τοῖς λέγουσιν, ἵνα ἀνατεθῇ ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἰς τοὺς δήμους, διότι ἡ ἐκπαίδευσις εἶναι μέγα ἔργον, καὶ κ. θ' ὅ τοιοῦτον, πρέπει νὰ ἀπόκηται εἰς τὴν πολιτείαν. Οἱ δῆμοι στεροῦνται τῶν πρὸς τὴν διδασκαλίαν ἐπιτηδίων, καὶ εἰς ἔχουσιν ὀλίγους πόρους, οὗτοι ἐξαντλοῦνται ἐκ τῶν μισθῶν τῶν ἐπιτηρούντων τὰ τοῦ δήμου. Ἡ Κυβέρνησις μόνη δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, εἴτε ἐπιβάλλουσα μεγαλήτερα τέλη εἰσαγωγῆς εἰς τὰ εἶδη τῆς πολυτελείας, εἰς οἱ πόροι τῆς δὲν ἀρκοῦσιν, εἴτε ἐλαττώνουσα τὴν τοῦ ἱματισμοῦ πολυτέλειαν τῶν στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ ἄλλων. Πᾶς δῆμος πρέπει νὰ ἔχῃ ἓνα δημοδιδάσκαλον, διότι ὁ μαθητεύων ὅπουδ' ἔστω δὲν εἶναι πολίτης ἐκείνου μόνον τοῦ μέρους, ἀλλ' ὅλου τοῦ Κράτους, διότι δύναται ἐκ δήμου τινὸς νὰ ἐξελθῇ ὡς Πλάτων, Σωκράτης, Ἀριστοτέλης. Ἐπειδὴ δὲ διάφοροι κοινότητες ἔχουσι καὶ

διάφορον πλῆθος κατοίκων, δύναται ἡ Κυβέρνησις ἀναλόγως νὰ κανονίσῃ τὰ τῆς διδασκαλίας μέσα εἰς ἐκάστην τούτων.

(Ἀνέγνω τροπολογίαν)

Ἄλλος δ' ἐπρόσθεσεν, ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις λαμβάνει τοὺς φόρους ἀπὸ τὰς κοινότητας, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὸ εἶδος τῆς δημοτικῆς παιδείας.

Ἀντιπαρετίρησαν ἄλλοι, ὅτι καθόσον ἡ παιδεία εἶναι ἐλευθέρα καὶ ἀπεριόριστος, κατὰ τοσοῦτον εἶναι καὶ τελεσφόρος. Ἀνατιθεμένης τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Κυβέρνησιν, δὲν θέλει ὑπάρξῃ ἡ ἐντελής ἐκείνη προσοχὴ, ἥτις εἶναι εἰς τὰς δημοτικάς ἀρχάς, ἐχούσας εἰς αὐτὴν ἄμεσον ἐπιμέλειαν, καὶ φροντίδα. Ἄς ἐνθυμηθωμεν πόσα πρὸ ὀλίγου σχολεῖα ἐξέλιπον διὰ τὰ ληθθέντα οἰκονομικά μέτρα. Δίδοντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς δαπάνης καὶ τοῦ εἴρους τῶν σχολείων, παρέχουμεν αὐτῇ συγχρόνως καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπιβάλλῃ φόρον ἐπὶ τούτῳ, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν διεύθυνσιν.

Καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου ἀφαιρεῖται ἡ φροντίς τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐκ τῶν δήμων, καὶ ἀνατίθεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἔχει καλῶς· ὅσα ὁ προλαλήσας ἀνέφερεν εἰσὶν εἰκασίαι τῆς κατὰ θεωρίαν πολιτείας τοῦ Πλάτωνος, αἵτινες ὅμως εἰς καμμίαν κοινωνίαν δὲν ἐξηρμόσθησαν. Ἄν καὶ ᾖναι φιλόφρονες τὸ νὰ ταυτίζηται τὸ ἄτομον μὲ τὸ κράτος, ὥστε κατ' ἀμοιβαῖον λόγον ἡ ὠφέλεια καὶ ζημία τοῦ ἐνός, καὶ λαχίζεται ὠφέλεια καὶ ζημία τοῦ ἄλλου δὲν εἶναι ὅμως πολιτικόν. Οἱ δῆμοι εἰσὶν ἄτομα, ἔχοντα ὑποχρεώσεις πρὸς τὸ κράτος καὶ πρὸς αὐτοὺς, διότι ἔχουσι χρεῖαν ν' ἀναπτυχθῶσιν. Ἰσως δῆμός τις εἶναι πλουσιώτερος ἢ φιλοπονώτερος, οὗτος λοιπὸν δὲν πρέπει ν' ἀναδεχθῇ ἰδίᾳ χρεῖας ἔχων, τὰ βάρη ἄλλου δήμου ἐνδεοῦς καὶ μὴ φιλοπόνου. Δὲν πρόκειται περὶ χωρίων, ἀλλὰ περὶ δήμων, ἐχόντων ἱκανὸν πλῆθυσμόν· ἐὰν δὲ δῆμος εἰς ἐξ χιλιάδας ψυχὰς συμποσούμενος, δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ δημοτικὸν σχολεῖον, τοῦτο εἶναι σικρεῖον, ὅτι ὁ δῆμος πάσχει πάθος ὀκνηρίας ἢ ἀδιαφορίας. Ἢ τῶν δήμων ἀτομικότης πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἀκεραία, διότι ἄλλως συμβαίνουν, ὅσα ἄτοπα συνέβησαν μέχρι τοῦδε. Σήμερον εἰς ἄλλα μὲν μέρη εἶναι σχολεῖα, εἰς ἄλλα δὲ δὲν εἶναι, καὶ ὅσα ὑπάρχουσιν εἶναι εἰς χθλίαν κατάστασιν, διότι ἐπιβλέπονται ὑπὸ διαφόρων ὀφθαλμῶν. Ἄν ἀναθέσωμεν τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τυχέως θέλομεν μετανοήσῃ. Ἢ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ ἐπιβλέπηται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δήμου, ὅχι δὲ ὑπὸ δημοσίου ὑπαλ-

λήλου· καὶ ἂν σήμερον δὲν ἔχωσιν οἱ δῆμοι τὰ πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἅπα τουρμενα, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι θέλουσι τὰ ἀποκτήσει μετ' ὀλίγον, εἴτε ἐκ προκυδιστήσεων, εἴτε ἄλλως πως.

Ὅσον διὰ τὴν ἀνωτάτην ἐκπαίδευσιν, αὕτη πρέπει ν' ἀνατεθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν συντρεχόντων εἰς τοῦτο ὅλων τῶν μερῶν τοῦ Κράτους· ἐπομένως ἐπρότεινε νὰ ἐξαληχθῇ τὸ ἄρθρον 10 ὁλοτελῶς, τὸ δὲ τῆς δημοσίας παιδείας νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὴν νομοθ.τικὴν ἐξουσίαν.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς παρετήρησεν, ὅτι πρέπει καὶ τῶν ὡφ. λημάτων νὰ μετεχωσιν οἱ δῆμοι, ὡς μετέχωσι τῶν ἐσόδων. Ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς ὁρρωμένη ἡ ἐπιτροπὴ, ἔθετε τὸ ἄρθρ. 10, μὴ κωλύουσα οὐδόλως διὰ τοῦτου τοὺς δήμους τοῦ νὰ συσταίνωσι, καὶ νὰ συντηρῶσι σχολεῖα.

Ἄλλοι δὲ εἶπον, ἡ πρότασις τοῦ νὰ ἐκλείψῃ ὁλοτελῶς τὸ 10 ἄρθρον δὲν γρήξει ἀποντήσεως, διότι ἐν τῷ συντάγματι πρέπει νὰ τεθῶσιν αἱ θέσεις τῆς παιδείας. Ἡ παιδεία εἶναι διττὴ, ἀνωτάτη, καὶ δημοτικὴ· ἡ μὲν πρώτη πρέπει νὰ ᾖ βεβ.ίως ἀνατεθειμένη εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσά πρὸς τοῦτο καὶ αὐτὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα· ἡ δὲ δευτέρα δὲν εἶναι δύνατον, ὡς ἔχουσιν ἤδη τὰ πράγματα, ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς δήμους· διότι πᾶς δήμος εἶχεν ἰδίαν τινὰ περιουσίαν, ἡ δὲ Κυβέρνησις, ἐνῷ ὑπεσχέθη διὰ νόμου, ἐκδοθέντος κατὰ τὸ 1833 νὰ προικοδοτίσῃ τοὺς δήμους, οὐ μόνον δὲν ἐξεπραξε τοῦτο ἀλλὰ καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς περιουσίας δῆμων τινῶν μετεβίβασεν εἰς ἄλλους· ἐπομένως εἶναι β.β.αιον, ὅτι δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ σχολεῖα οἱ δῆμοι, πρὶν ἢ προκοδωτηθῶσι. Καθ' ἣν ἄς μάλιστα εἶναι δύσκολον νὰ συντρέχωσι τὰ χωρία εἰς τὴν διατήρησιν τῶν δημοτικῶν σχολείων, διότι τὰ πλείστα αὐτῶν ἀπέχουσιν κατὰ μ.κρ.χ διαστήματα τῶν τόπων, ὅπου εἰσὶ τὰ σχολεῖα. Ἐπιτέλους ἐπαρουσίασαν τροπολογίαν.

Ἐτεροι δὲ παρετήρησαν, ὅτι, ὡς εἶναι συντεταγμένον τὸ ἄρθρον τοῦ σχεδίου, ἅμα τις ἀναγνώσῃ αὐτὸ καταντᾷ εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τι θεῖναι γεινῇ. ὅταν τὸ ἐν τῶν συντρεχόντων μερῶν εἰς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν δὲν χορηγήσῃ τὴν οἰκείαν συνδρομήν. Τὸ νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἡ φροντίς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν εἶναι φρόνιμον.

Καὶ εἰς τὴν Ἰαλλίαν ἄλλοτε ἐπεφάνισαν, ὅτε ἡ φροντίς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀνετέθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ ταχέως μετενόησαν, διὰτι εἶδον ὅτι ὁ λαὸς ἔργεν εἰς ἀμάθειαν, ὀλιγωρούσης τῆς Κυβερνήσεως τὴν δημοτικὴν μάθησιν, καὶ τὰ

φῶτα περιορίζοντο εἰς ὀλίγους, ὅσοι εἶχον τοὺς τρόπους τῆς σπουδῆς. Τότε δὲ ἀπεφασίσθη, οἱ δῆμοι νὰ ἐξοδεύωσι διὰ τὴν παιδείαν τῶν, νὰ συντρέχῃ δὲ αὐτοὺς ἡ Κυβέρνησις, καθόσον δὲν ἐπαρκοῦσιν. εἶναι σύμφωνοι, εἶπον, ἡ ἀνωτέρω ἐκπαίδευσις νὰ γίνεται δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως. ἀλλ' ἡ δημοτικὴ πρέπει νὰ γίνεται δαπάνη τῶν δήμων, νὰ συντρέχῃ δὲ καὶ ἡ Κυβέρνησις εἰς αὐτήν, καθόσον οἱ τοῦ δήμου πόροι δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ταύτην.

Ἐπαρουσίασεν ἐπὶ τέλους τροπολογίαν.

Ἄλλος δὲ εἶπεν, ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν δημοτικὴν παιδείαν, φρονεῖ, ὅτι αὕτη πρέπει ν' ἀνατεθῇ εἰς τοὺς δήμους, οἵτινες πλέον παντὸς ἄλλου θέλουσι φροντίζειν περὶ τῆς σπουδῆς τῶν παίδων τῶν. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀνωτέρω ἐκπαίδευσιν, αὕτη πρέπει νὰ γίνεται δαπάνη τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' ὥς πρὸς τὸ ἀνώτατον τοῦ Πανεπιστημίου παιδευτήριον, περὶ τοῦ ὁποίου κατὰ τὴν χθεςινὴν συνεδρίαν ἐλάλησεν, ἐπιφυλάττεται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, νὰ κάμῃ τις προσηκούσας παρατηρήσεις, καὶ προτάσεις.

Ἐφ' ἱκανὸν συζητηθέντος τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ τῆς πρώτης τροπολογίας συγχωνευθείσης εἰς τὴν τρίτην, ἐγένοντο δύο ὑπὸ τὸ ὄνομα πρώτη καὶ δευτέρα, αἱ ἐξῆς :

Α' α' Ἡ ἀνωτέρω ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνη τοῦ Κράτους, εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ Κράτος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων. »

« Ἐκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, συμμορφούμενος μὲ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. »

Β' α' Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις θέλει ἐνεργεῖται δαπάνη τοῦ δημοσίου, ἕως ὅτου προικοδοτηθῶσιν οἱ δῆμοι κατὰ τὸν νόμον, ἢ παραχωρηθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ δημοτικὴ περιουσία. »

« Ἡ δὲ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνη τῆς Κυβερνήσεως. »

« Ἡ εἰς τὰ χωρία διδασκαλία συνχωρεῖται νὰ ἐνεργῇται ὑπὸ τῶν ἱερέων ἐκάστου χωρίου. »

« Ἐκαστος πολίτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, συμμορφούμενος μὲ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. »

Γεθέντος δὲ τοῦ ζητήματος, ὁ θέλων τὴν πρώτην νὰ εἰπῇ πρώτην, ὁ δὲ τὴν δευτέραν, δευτέραν, ἐλύθη καταφατικῶς διὰ τὴν πρώτην, καὶ ἀποφατικῶς διὰ τὴν δευτέραν διὰ ψήφων 102 πρὸς 45.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν α' τροπολογίαν ὡς ἄρθρον 10 τοῦ συντάγματος ἔχον οὕτω :

Άρθρ. 10.

« Η άνωτέρα εκπαίδευσις ενεργείται δαπάνη του Κράτους· εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ Κράτος, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων. »

« Ἐκαστος ἔχει τὴ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ εκπαιδευτικὰ κατὰ-στήματα, συμμορφούμενος μετὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. »

Ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς λέξεως « ἕκαστος » ἀπερρασισθὴ παρὰ τῆς Συνελεύσεως κατ' αἵτησιν ἐνὸς τῶν πληρεξουσίων ἵνα σημειωθῇ εἰς τὰ πρακτικά, ὅτι ἐννοοῦνται καὶ ἄτομα, καὶ κοινότητες.

Ἐντεῦθεν ἡ Συνέλευσις μετέβη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ 11 άρθρου τοῦ σχεδίου πρότασιν ἐνὸς τῶν πληρεξουσίων Τριπόλεως, ἔχουσαν οὕτως·

« Ὅλαι αἱ ἰδιοκτησίαι εἶναι ἀπαραβίαστοι μὴ ἐξαιρουμένων καὶ αὐτῶν τῶν ἐθνικῶν, διότι καμμία διαφορὰ δὲν ὑπάρχει κατὰ νόμον μεταξὺ αὐτῶν. »

Ὁ δὲ προτείνας, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν. Ἡ ἐντυπος πρότα-σίς του μετὰ εἰας γενομένη, δὲν ἐξηγεῖ ὅ,τι ᾔθελεν νὰ ἐξηγήτῃ. Τὸ φρόνημά του, ἐπρόσθεσεν, εἶναι τὸ νὰ μὴν ὑπάρχῃ οὐδεμία διαφορὰ μεταξὺ δημοσίων, καὶ ἰδιωτικῶν ἰδιοκτησιῶν, ἢ κτημά-των ἐνώπιον τοῦ νόμου, τούτέστι νὰ καταργηθῇ τὸ ἐξαιρετικὸν ἐκεῖνο δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχε τὸ δημόσιον εἰς τὰς περὶ δια-κατοχῆς δίκας μετὰ τῶν ἰδιωτῶν, τοῦ νὰ κατασταίνῃ τὸν ἰδιώ-την ἀπὸ ἐναγομένου ἐνάγοντα, ἐπιλαμβανόμενον τῆς διακατοχῆς. Διορθοῦ λοιπὸν κατ' αὐτὴν τὴν ἐννοιαν τὴν πρότασιν του.

Ἐνταῦθα ὁ Πρόεδρος, ἐπειδὴ παρήλθεν ἡ ὥρα, ἐκήρυξε δι-κελυμένην τὴν συνεδρίαν περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ.

(1) ἐκτελεῖν χρὴ Πρόεδρου

Ἀντιπρόεδρου Α ΜΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.

Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς

Δ. Ν. Δρόσος.

Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.

Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΘ΄.

Τῆς 24 Ἰανουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοῦτο, ὁικοσιπεντὰ, τεσσαρχεῖτο τετάρτου ἔτους, ἡμέραν δευτέραν, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν π. μ., ἐγένετο ἡ ἐκφώ-νησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εὐρεθέντων δὲ παρόντων διανοτίων δεκαεπτὰ καὶ ἀπόντων εἴκοσι καὶ τεσσαρῶν, ὁ Πρό-εδρος ἐκήρυξεν ἀρξάμενην τὴν συνεδρίαν.